

Forskrift om rammeplan for yrkesfaglærerutdanning for trinn 8-13

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 18. mars 2013 med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av 1.april 2005 nr 15 § 3-2 nr. annet ledd.

§1 VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

Forskriftens virkeområde er yrkesfaglærerutdanning for trinn 8-13.

Forskriftens formål er å legge til rette for at utdanningsinstitusjonene tilbyr en yrkesfaglærerutdanning for trinn 8 – 13 som er integrert, profesjonsrettet og forsknings- og erfaringsbasert. Utdanningen skal være av høy faglig kvalitet og med helhet og sammenheng mellom profesjonsfag, yrkesfag og praksis. Utdanningen må imøtekomme samfunnets og skolens behov og skal forholde seg til opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen.

Utdanningen skal sikre at kandidatene kan videreutvikle skolen som en institusjon for læring og dannelse i et demokratisk samfunn. Utdanningen skal ivareta ulike perspektiver knyttet til likestilling og det flerkulturelle samfunn, og skape forståelse for en skole som er inkluderende for alle elever, uavhengig av deres forutsetninger og sosiale, kulturelle og språklige bakgrunn.

Yrkesfaglærerutdanning for trinn 8-13 skal kvalifisere kandidatene til å ivareta opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske barn og ungdoms rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk.

§ 2 LÆRINGSUTBYTTE

Kandidaten skal etter fullført yrkesfaglærerutdanning ha følgende samlede læringsutbytte, definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Utdanningen er på nivå 6 i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

KUNNSKAP

Kandidaten

- har kunnskap om gjeldende lovverk og styringsdokumenter som er relevante for profesjons- og yrkesutøvelsen
- har bred kunnskap om yrkesfag, pedagogikk og yrkesdidaktikk, arbeidsmetoder/verktøy og prosesser som er relevante for profesjons- og yrkesutøvelsen, og kan vurdere behov for HMS-tiltak
- kan se yrkesopplæringen og yrkesutøvelsen i et historisk og kulturelt perspektiv
- har kunnskap om skolens mandat, opplæringens verdigrunnlag, og det helhetlige opplæringsløpet fra ungdomstrinnet til endt fag- eller yrkesopplæring (8 -13 trinn)
- har bred kunnskap om ungdomskultur og ungdoms utvikling og læring i ulike sosiale og flerkulturelle kontekster
- har kunnskap om ungdom i vanskelige situasjoner og om deres rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kjenner til nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid med relevans for lærerprofesjonen innenfor det yrkespedagogiske og det yrkesfaglige området, og kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagområdet

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan anvende sine yrkesfaglige, pedagogiske, yrkesdidaktiske og teknologiske kunnskaper
- kan planlegge, begrunne, gjennomføre, lede, vurdere og dokumentere relevant fag- og yrkesopplæring tilpasset elevenes/lærlingenes behov
- kan identifisere og arbeide systematisk med grunnleggende ferdigheter, herunder yrkesdidaktisk bruk av digitale verktøy
- kan vurdere og dokumentere elevers læring og utvikling, gi læringsfokuserte tilbakemeldinger og bidra til at elevene/lærlingene kan reflektere over egen læring
- kan orientere seg i faglitteraturen og forholde seg kritisk til informasjonskilder og eksisterende teorier knyttet til ungdomstrinnet og fag- og yrkesopplæring (8-13.trinn)
- behersker relevante arbeidsprosesser, verktøy, teknikker og uttrykksformer, og kan reflektere over egen yrkesutøvelse og justere denne under veiledning
- kan bruke og henvise til relevante forskningsresultater for å treffe begrunnede valg og gjennomføre systematisk yrkesfaglig og pedagogisk utviklingsarbeid

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- har innsikt i relevante faglige og yrkesetiske problemstillinger og kan formidle sentralt fagstoff skriftlig, muntlig og gjennom andre dokumentasjonsformer
- kan via faglig innsikt, engasjement og formidlingsevne motivere for elevenes/lærlingenes læring, yrkesstolthet og yrkesidentitet
- kan analysere egne behov for kompetanseheving og ha endrings- og utviklingskompetanse for å møte framtidens behov i skole, arbeids- og samfunnsliv
- kan legge til rette for entreprenørskap, nytenkning og innovasjon, og for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen
- har innsikt i fellestrekk og ulikheter mellom de ulike yrkene innenfor eget programområde og kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis
- kan bygge gode relasjoner til elever/lærlinger og skape konstruktive og inkluderende læringsmiljø
- kan bygge gode relasjoner til og samarbeide med foresatte og andre aktuelle samarbeidspartnere

§ 3 STRUKTUR OG INNHOLD I YRKESFAGLÆRERUTDANNINGEN

Treårig yrkesfaglærerutdanning skal kvalifisere for undervisning på trinn 8-13.

Yrkesfaglærerutdanningen skal ha et omfang på 180 studiepoeng og bestå av:

- *Profesjonsfag* 60 studiepoeng med veiledet yrkespedagogisk praksis – *pedagogikk* 30 studiepoeng og *yrkesdidaktikk* 30 studiepoeng
- *Yrkesfag* 120 studiepoeng med veiledet yrkesfaglig praksis – *yrkesfaglig bredde* 60 studiepoeng og *yrkesfaglig dybde* 60 studiepoeng

Utdanningen organiseres i to emnegrupper.

Emnegruppe 1: *Ledelse av læreprosesser* - ledelse av lærings- og utviklingsarbeid i et individ- og gruppeperspektiv

Emnegruppe 2: *Skolen i samfunnet* - ledelse av lærings- og utviklingsarbeid i et organisasjons- og samfunnsperspektiv

Emnegruppene inndeles i ulike integrerte emner. Institusjonenes programplaner skal knytte profesjonsfag, yrkesfag og praksis til de to emnegruppene. Utdanningen skal organiseres på en måte som sikrer progresjon og sammenheng mellom de faglige komponentene som inngår.

Profesjonsfaget skal særlig ivareta sammenhengen mellom pedagogikk, yrkesfag og praksis i utdanningen og skal være gjennomgående i hele utdanningen. Faget skal danne den lærerfaglige plattformen i utdanningen, være praktisk rettet, være et verdi- og dannelsesfag og gi studentene en felles identitet som lærer i skolen. Profesjonsfaget skal bidra til kunnskap om mangfoldet i elevenes bakgrunn og faglige forutsetninger, og bidra til at studentene utvikler kompetanse knyttet til ungdoms utvikling, læring og ungdomskultur.

Yrkesfaget skal videreutvikle studentenes yrkesfaglige kompetanse utover Vg3-nivå innenfor sitt yrkesområde (yrkesfaglig dybde). Det skal også gi innsikt i fellestrekk og særtrekk i de fagene/yrkene som inngår i utdanningsprogrammet studentene skal undervise i på ungdomstrinnet, og på Vg1 og Vg2 (yrkesfaglig bredde). Faget skal knyttes til profesjonsfaget og yrkesfaglig praksis i arbeidslivet, og skal være gjennomgående i hele utdanningen.

I det 3. studieåret inngår en obligatorisk bacheloroppgave. Oppgaven skal være tverrfaglig og utgjøre 30 studiepoeng. 10 studiepoeng kobles til profesjonsfaget (pedagogikk og yrkesdidaktikk) og 20 studiepoeng til yrkesfaget (yrkesfaglig bredde og/eller dybde).

Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert, inngå som en integrert del av begge emnegruppene og fordeles over alle semestrene i utdanningen. Det skal være progresjon i praksisopplæringen.

Omfanget av praksisopplæringen skal være minimum 130 arbeidsdager, fordelt med 70 dager veiledet yrkespedagogisk praksis i skolen og 60 dagers veiledet yrkesfaglig praksis knyttet til arbeidslivet.

Yrkespedagogisk praksis skal i hovedsak gjennomføres i videregående opplæring og fordeles på ulike trinn. Minst ti dager skal gjennomføres på ungdomstrinnet (8.–10. trinn). Studenter som er tilsatt i skolen, bør ha minimum 50 % av praksis på annen skole enn egen arbeidsplass.

Institusjonene skal legge til rette for fleksible organiseringsformer.

Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for at studentene får et internasjonalt perspektiv på studiet og lærerarbeidet. Institusjonene bør også legge til rette for at studentene kan ta deler av yrkesfaglærerutdanningen i utlandet og skal fastsette vilkår for at studentene kan få godkjent oppholdet som del av fagstudiet og av praksisopplæringen.

§ 4 NASJONALE RETNINGSLINJER, KJENNETEGN OG PROGRAMPLAN

Det er utarbeidet nasjonale retningslinjer for fagene og indikatorer for hva som kjennetegner lærerutdanning av høy kvalitet. Med utgangspunkt i forskriften og nasjonale retningslinjer skal den enkelte institusjon utarbeide programplaner for yrkesfaglærerutdanningen med bestemmelser om faglig innhold, herunder inkludere samiske emner, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger. Programplan skal vedtas av institusjonenes styre.

§ 5 FRITAKSBESTEMMELSER

Dokumentasjon av realkompetanse, eksamen eller prøve som ikke er opparbeidet/avlagt som en del av yrkesfaglærerutdanningen kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 i lov om universiteter og høyskoler. Søkere med *praktisk pedagogisk utdanning* med yrkesdidaktikk kan gis fritak for inntil 60 studiepoeng pedagogikk og yrkesdidaktikk.

Fritak/innpassing skal føres på vitnemålet og dokumentasjon av realkompetanse må følge vitnemålet.

§ 6 IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSREGLER

Forskriften trer i kraft straks. Institusjonene kan selv velge om de vil følge denne forskriften fra høsten 2013. Fra høsten 2014 må alle institusjoner som tilbyr yrkesfaglærerutdanning for trin 8-13 følge denne forskriften.

Studenter som følger tidligere rammeplaner, har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 31. desember 2019. Fra dette tidspunkt oppheves forskrift til rammeplan for treårig yrkesfaglærerutdanning fastsatt 10. januar 2006.